

**DE COLLECTIE NUSANTARA
EEN NIEUWE TOEKOMST**

Projectplan

Inleiding

Museum Nusantara, het museum van de geschiedenis, kunst en cultuur van Indonesië, is op 6 januari 2013 gesloten. Daarmee is een einde gekomen aan bijna 150 jaar 'Indonesische geschiedenis' in Delft.

Met de vaststelling van het bedrijfsplan *Erfgoed Delft 2012 - 2015* heeft de gemeente Delft in 2012 besloten om de exploitatie van Museum Nusantara te beëindigen. De teruglopende publieke belangstelling voor het museum en de afnemende betekenis in het museale veld maakten zichtbaar dat het museum geen bestaansrecht meer had als zelfstandig volkenkundig museum. Daarnaast was de gemeente genoodzaakt om ingrijpend en structureel te bezuinigen. De gemeente heeft ervoor gekozen de beperkte financiële middelen in te zetten voor het behoud van Museum Prinsenhof, één van de drie musea in Delft. Het gebouw waarin collectie en museum waren ondergebracht krijgt een nieuwe bestemming en moet binnenkort worden ontruimd.

De gemeente Delft is eigenaar van de collectie Nusantara. Het deel van de collectie dat betrekking heeft op de geschiedenis van Delft en de Indische Instelling blijft in Delft; een aantal objecten is opgenomen in de nieuwe vaste presentatie stadsgeschiedenis in Museum Prinsenhof, één van de kernthema's van *Erfgoed Delft*. De nieuwe presentatie is op 23 mei jl. geopend. De Stichting Nusantara, sinds 1962 de steunstichting van Museum Nusantara, heeft begin 2014 een rijk geïllustreerde, Engelstalige publicatie uitgegeven. *Nusantara. Highlights from Museum Nusantara Delft* is geschreven door kunsthistoricus / museoloog Arnold Wentholt en bevat een introductie op de geschiedenis van de collectie en het museum, een catalogus met ruim 100 hoogtepunten uit de collectie, biografieën van acht belangrijke verzamelaars / schenkers en een selectie tentoonstellingscatalogi en publicaties. De publicatie is bijgevoegd.

De collectie Indonesische kunst en kunstnijverheid wordt ontzamd: de gemeente heeft geen middelen om de volledige collectie permanent en verantwoord te beheren.

De gemeente wil de collectie Nusantara zorgvuldig ontzamen, in een transparant proces dat recht doet aan de kwaliteit van de collectie, de verzamelgeschiedenis en de plaats die de collectie Nusantara inneemt in de Indonesië-collectie Nederland. De gemeente heeft daarom de samenwerking gezocht met de Stichting Volkenkundige Collectie Nederland (SVCN, het samenwerkingsverband van de volkenkundige musea in Nederland) en het Nationaal Museum van Wereldculturen (NMW), de fusieorganisatie van het Afrika Museum, het Tropenmuseum en het Rijksmuseum Volkenkunde. Nusantara heeft vanaf de oprichting in 1997 deel uitgemaakt van de SVCN. De gemeente heeft voor het zorgvuldig ontzamen van de collectie Nusantara onlangs eenmalig middelen beschikbaar gesteld.

Erfgoed Delft – namens de gemeente Delft – en het Nationaal Museum van Wereldculturen zullen het project *De collectie Nusantara. Een nieuwe toekomst* samen uitvoeren. Erfgoed Delft is penvoerder.

Het project omvat de verhuizing van de collectie naar een tijdelijk, verantwoord depot, de inventarisatie en selectie van de collectie volgens een nog op te stellen waarderingskader en beschermwaardigheidstoets, de overdracht van beschermwaardige objecten aan het Rijk (Nationaal Museum van Wereldculturen, de Indonesië-collectie Nederland), de repatriëring van de niet-geselecteerde objecten naar de landen van herkomst (Indonesië) en de inrichting van de nieuwe interactieve website *Nusantara online*, waardoor de collectie integraal digitaal toegankelijk blijft voor publiek.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is partner in het project, adviseert bij het vaststellen van het waarderingskader voor de selectie en begeleidt het waarderings- en selectieproces. Het project biedt een bijzondere kans om de door de Rijksdienst ontwikkelde methodiek voor collectiewaardering *Op de museale weegschaal* aan de

praktijk te toetsen en om het begrip 'beschermwaardig' uit de nog in te voeren erfgoedwet en de nieuwe LAMO nader te verkennen. Het Rijksmuseum is als beheerder van het nationaal historisch erfgoed eveneens nauw betrokken bij het project.

Bruiklenen worden na herkomstonderzoek teruggegeven aan de bruikleengever. Schenkers en subsidiegevers worden geïnformeerd over het project voor zover zij te achterhalen zijn. Collectiedocumentatie wordt zoveel mogelijk toegevoegd aan de objecten. Het archief van Museum Nusantara is overgedragen aan het gemeentearchief Delft.

De collectie Nusantara

De collectie Nusantara behoort tot de belangrijkste volkenkundige verzamelingen van Nederland op het gebied van de geschiedenis, kunst en cultuur van Indonesië. De collectie telt ruim 40.000 items en bestaat uit 18.000 voorwerpen (kunstnijverheid, textiel, schilderijen, prenten en tekeningen), audiovisueel materiaal (stereofoto's, fotoalbums, glasplaten, dia's, films en video's), collectiedocumentatie en een bibliotheek. De collectie geeft een goed beeld van de koloniale tijd, met name van de Indische Instelling (1864-1901) en de Koloniale Wereldtentoonstellingen in Parijs (1878), Berlijn (1880), Amsterdam (1883) en Batavia (1893). De collectie is in geografisch opzicht gevarieerd. De meeste voorwerpen zijn afkomstig uit Java en Sumatra, de streken waar de meeste Nederlanders woonden en werkten en de economische belangen het grootste waren. De belangrijkste collecties zijn de collecties textiel en kleding, de wajangcollectie en de collectie Indische kunst, met name uit de periode 1920-1950. De bibliotheek is één van de belangrijkste en meest gespecialiseerde museumbibliotheken op het gebied van Indonesië.

Geschiedenis

De collectie vindt zijn oorsprong in de Instelling van onderwijs in de taal- land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië, kortweg de Indische Instelling. De gemeente Delft richt de Indische Instelling in 1864 op om bestuursambtenaren op te leiden voor de kolonie. De instelling is de opvolger van de Koninklijke Akademie voor ingenieurs en Indische ambtenaren, die van 1842 tot 1864 in Delft was gevestigd. De studenten volgen lessen in verschillende talen (Maleis, Javaans, Soedanees), geschiedenis, land- en volkenkunde, recht en landmeetkunde. In 1864 doet prof. mr. S. de Keijzer, de eerste directeur van de Indische Instelling, een oproep in de Delftsche Courant om voorwerpen af te staan voor een Ethnologische Verzameling. De voorwerpen worden gebruikt als hulpmiddel bij de lessen in land- en volkenkunde. In de beginjaren groeit de collectie langzaam. Na de Koloniale Wereldtentoonstellingen in Parijs (1878), Berlijn (1880), Amsterdam (1883) en Batavia (1893) verdeelt het Ministerie van Koloniën de geëxposeerde voorwerpen over verschillende volkenkundige musea in Nederland, waaronder de Indische Instelling.

Geleidelijk aan breidt de verzameling zich verder uit door schenkingen van docenten en oud-studenten die vanuit de kolonie voorwerpen naar Delft sturen. Omstreeks 1900 telt de collectie al meer dan 5.000 voorwerpen, die naar functie of gebruik geordend zijn.

In 1901 wordt de Indische Instelling opgeheven, studenten worden voortaan 'van rijkswege' in Leiden opgeleid. De collectie blijft in Delft en wordt vanaf 1911 onder de naam Ethnografisch Museum geëxposeerd in een bovenzaal van het Prinsenhof. In deze periode worden de voorwerpen opnieuw genummerd en gecatalogiseerd volgens een nieuwe geografische indeling. Er wordt nauwelijks verzameld.

In 1940 wordt de collectie opgeslagen wegens de Tweede Wereldoorlog en de daarop volgende ingrijpende restauratie van het Prinsenhof. In 1953 heropent het museum zijn deuren op de zolder van het Meisjeshuis aan de Oude Delft. Ondanks de beperkte financiële middelen wordt er actief verzameld en wordt het verzamelterrein uitgebreid met ethnografische voorwerpen uit de hele wereld. De collectie groeit gestaag door schenkingen van particulieren, zendelingen en missionarissen. Conservator J. de Hoog start daarnaast een tijdschrift – *Kultuurpatronen* – waarin voorwerpen uit de collectie worden beschreven en waaraan tal van gerenommeerde wetenschappers een bijdrage levert.

Onder de naam Indonesisch Ethnografisch Museum verhuist de collectie in 1964 naar een vleugel van het Prinsenhof aan het St. Agathaplein. Het verzamelen van etnografica uit de hele wereld blijkt te ambitieus: er zijn al volkenkundige musea met een algemene collectie in Rotterdam en Leiden. J. van der Werff, de opvolger van J. de Hoog, ruilt de niet-Indonesische voorwerpen met andere musea of verzamelaars. In samenwerking met musea in binnen- en buitenland begint hij in 1964 met de organisatie van tentoonstellingen over specifieke Indonesische culturen, begeleid door een catalogus.

Na een ingrijpende verbouwing, waarbij de expositieruimte drie maal zo groot wordt, krijgt het museum in 1977 de naam Volkenkundig Museum Nusantara Delft. Nusantara: de eilanden tussen twee werelddelen. Aangetrokken door de betere expositiemogelijkheden groeit het aantal belangrijke schenkingen sterk. Voorbeelden zijn de collecties Bekker, Beltman, De Graaf, Galis, Van der Klift, Van Meulendijk, Van der Mandele, Pigeaud en – recenter – Dees en Van der Star en het legaat Piers.

In 1989 wordt het museum intern verbouwd; het 125-jarig bestaan van de collectie wordt gevierd met een nieuwe permanente opstelling *Schattenrijk Nusantara, topstukken uit de eigen collectie*. In de herinrichting van 1999 krijgen de geschiedenis van Delft en Indonesië, de VOC en de Indische Instelling aandacht. De laatste renovatie en herinrichting dateren uit 2011. Onder de titel *Tussen hemel en aarde: hoogtepunten uit de collectie van Nusantara* wordt de collectie ingericht rond twee thema's: de Javaanse hofcultuur en de magie van geïsoleerde culturen in de Indische archipel.

Collectiemobiliteit

De volkenkundige collectie Nederland

Door het handels- en koloniale verleden van Nederland én door afstemming en samenwerking tussen de volkenkundige musea is er binnen de volkenkundige collectie in Nederland een samenhang en rijkdom ontstaan die uniek is in de Nederlandse museumsector.

Volkenkundige musea werken vanaf 1980 nauw samen op het gebied van collectieontsluiting, de bundeling van collectieprofielen en een gemeenschappelijke aankoopregeling. De Mondriaan Stichting is beheerder en co-financier van het aankoopfonds. De samenwerking is in 1997 geformaliseerd met de oprichting van de Stichting Volkenkundige Collectie Nederland (SVCN). In 2002 is de officiële SVCN-website in gebruik genomen, met daarop de gehele collectie van de aangesloten musea, toegankelijk gemaakt via de gezamenlijk opgebouwde en onderhouden thesaurus. De aangesloten musea gebruiken dezelfde collectiesoftware (TMS) en stemmen het gebruik en onderhoud van de thesaurus en de registratie- en documentatiewerkzaamheden regelmatig met elkaar af. Nusantara maakt vanaf de oprichting deel uit van de SVCN.

Door de intensieve samenwerking heeft de SVCN veel kennis opgebouwd rond de volkenkundige collecties in Nederland. Die kennis is nu vooral gebundeld in het Nationaal Museum van Wereldculturen, als fusieorganisatie van het Afrika Museum, het Tropenmuseum en het Rijksmuseum Volkenkunde.

Met de fusie is een volkenkundige collectie Nederland ontstaan die, zeker op het gebied van Indonesië, buiten dat land zijn gelijke niet kent. De deelcollectie Indonesië bevat circa 120.000 voorwerpen. Het Nationaal Museum van Wereldculturen is daarmee de natuurlijke partner voor Erfgoed Delft als het gaat om het selecteren van objecten uit de collectie Nusantara die op basis van uniciteit, herkomstgeschiedenis etc. een plaats moeten krijgen in de Indonesië-collectie Nederland.

De collectie Nusantara en de Indonesië-collectie Nederland

De betekenis van de collectie Nusantara voor de Indonesië-collectie Nederland is groot. De collectie bevat een aantal unica die nergens anders aanwezig zijn, zoals het topstuk van een priesterstaf uit de Minahasa, en een aantal belangwekkende fotoalbums met betrekking tot Indonesië.

Daarnaast zijn er een aantal collecties die in de afgelopen 150 jaar, hoewel afkomstig van één verzamelaar of één gebeurtenis, verdeeld zijn onder de verschillende volkenkundige musea in Nederland. Dat geldt bijvoorbeeld voor de objecten afkomstig van de grote wereldtentoonstellingen. Het kan waardevol zijn deze collecties weer samen te voegen.

De vroege verzamelingen van docenten en oud-studenten van de Indische Instelling vertegenwoordigen een grote museale waarde door hun verzameldatum en aanwezige collectiedocumentatie. Een goed voorbeeld is de collectie bijeengebracht door Gerrit Willem Wolter Carel Baron van Hoëvell (1848-1920).

Van een aantal deelcollecties wordt in het project onderzocht in hoeverre zij een aanvullende waarde hebben voor de Indonesië-collectie Nederland. Het gaat om de collectie textiel, in het bijzonder de collectie van verzamelaar Jan Herman Beltman (1906-1982), de wajangcollectie en de collectie Indische kunst, met name de schilderkunst uit de periode 1920-1950 en de tekeningen van Balische kunstenaars die onder invloed van Europeanen een geheel eigen stijl ontwikkelden.

Dat geldt ook voor de gespecialiseerde bibliotheek en de collectie Javaanse en Batak handschriften.

De collectie Nusantara: repatriëring naar de landen van herkomst, met name Indonesië

In het project worden objecten geselecteerd die voor de collectie Nederland beschermwaardig zijn, in het bijzonder voor de Indonesië-collectie Nederland. Deze objecten worden toegevoegd aan de collectie van het Nationaal Museum van Wereldculturen. De verwachting is dat de Indonesië-collectie Nederland van de gezamenlijke volkenkundige musea (SVCN en NMW) en die van het Rijksmuseum samen een representatieve collectie vormen. Nederlandse musea kunnen voor bruiklenen een beroep doen op deze collectie. Het is niet waarschijnlijk dat andere Nederlandse musea objecten uit de collectie Nusantara aan hun collectie willen toevoegen.

Daarom zal met de Ethische commissie voor musea worden overlegd of het mogelijk is om het aanbieden van objecten aan andere Nederlandse musea uit te voeren door middel van een verkorte procedure of om deze stap in het ontzamelingsproces achterwege te laten.

Daarna zal worden onderzocht of internationale musea geïnteresseerd zijn. De focus ligt daarbij op repatriëring naar de landen van herkomst, met name naar Indonesië.

De collecties zijn immers gedeeld erfgoed: zij zijn voor het merendeel bijeengebracht in een koloniale context. Bovendien kunnen veel lokale musea (in oprichting) in Indonesië niet beschikken over historische collecties, anders dan die van het Museum Nasional in Jakarta. (circa 33.000 objecten) Musea op Sumatra, te Aceh en bij de Batak spraken al eerder de hoop uit dat zij collecties uit Nederland konden verwerven om aandacht te kunnen besteden aan de lokale cultuur en geschiedenis. Repatriëring van een deel van de collectie Nusantara kan in een behoefte voorzien. Het Museum Nasional lijkt vooralsnog de meest geschikte instelling om de objecten veilig en verantwoord aan de lokale musea over te dragen.

De objecten die niet gerepatriëerd of ondergebracht kunnen worden bij andere Nederlandse musea zullen conform de LAMO aan de markt worden aangeboden (veiling).

Het project

Doelen

Het project heeft een aantal doelen:

- de collectie Nusantara een goede nieuwe bestemming geven
- de collectie waarderen en selecteren aan de hand van een nog vast te stellen waarderingssysteem op basis van de door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ontwikkelde methodiek voor collectiewaardering *Op de museale weegschaal*
- de objecten die betrekking hebben op de geschiedenis van Delft en de Indische Instelling opnemen in de collectie Delft (Erfgoed Delft)
- beschermwaardige objecten opnemen in de collectie Nederland (Nationaal Museum van Wereldculturen), zowel fysiek als digitaal
- de objecten – indien wenselijk – daarna aanbieden aan andere musea in Nederland
- de overige objecten repatriëren naar nationale musea in de landen van herkomst en de objecten via deze musea veilig en verantwoord overdragen aan lokale musea (brongemeenschappen); voor Indonesië is dat het Museum Nasional in Jakarta
- objecten die niet gerepatriëerd worden aan de markt aanbieden (veilen) volgens de (herziene) leidraad voor het afstoten van museale objecten (LAMO)
- een deel van de collectie fysiek zichtbaar maken voor publiek in Museum Prinsenhof, het Rijksmuseum Volkenkunde en het Tropenmuseum
- de collectie als geheel digitaal zichtbaar maken voor publiek op de nieuwe, interactieve website *Nusantara online* (werktitel)

Planning

Het project heeft de looptijd van een jaar en wordt uitgevoerd in drie fasen:

1. Quick scan collectie, verhuizing en communicatie (1 september – 1 december 2014)
 - o quick scan registratie- en documentatiegraad collectie en voorbereiden TMS
 - o onderzoek partners en stakeholders
 - o handling en transport 18.000 voorwerpen naar opslagruimte
 - o inrichten straat voor inventarisatie, standplaatscontrole, beeldregistratie en selectie
 - o maken communicatieplan

2. Selectie: herkomstonderzoek, waarderingskader en uitvoering (1 december 2014 – 1 april 2015)

- herkomstonderzoek (bruiklenen, beperkende voorwaarden bij legaten, schenkingen en subsidies)
- afzonderen voorwerpen met beperkende voorwaarden en retourneren bruiklenen
- waarderingskader vaststellen in overleg met RCE
- maken werkplan selectie
- maken voorselectie op deelcollectieniveau
- aanvullen basisregistratie en collectie-informatie
- selecteren met behulp van waarderingskader en beschermwaardigheidstoets
- digitaliseren
- conserveren beperkt aantal voorwerpen
- uitvoeren communicatieplan
- ontwikkelen en inrichten website

3. Ontzamelen en repatriëren (1 april – 1 september 2015)

- maken voorstel voor ontzamelen en repatriëren
- voorbereiden besluitvorming gemeente Delft
- uitvoeren voorstel

Projectorganisatie

Erfgoed Delft en het Nationaal Museum van Wereldculturen voeren samen het project uit. Erfgoed Delft is penvoerder. In de projectorganisatie zijn de verschillende partijen vertegenwoordigd.

Stuurgroep

In de stuurgroep bewaken de opdrachtgever (museumdirecties) en de opdrachtnemer (de projectleiding) de kwaliteit, voortgang, financiën van en communicatie over het project.

Samenstelling stuurgroep:

- Patrick van Mil, directeur Erfgoed Delft
- Stijn Schoonderwoerd, directeur Nationaal Museum van Wereldculturen
- Projectleider (nog in te vullen)

Werkgroep

De werkgroep draagt zorg voor de uitvoering van het project. De werkgroep staat onder leiding van een projectleider en is samengesteld uit deskundigen van de betrokken organisaties.

Samenstelling werkgroep:

- Projectleider, Erfgoed Delft (nog in te vullen)
- Marga Schoemakers, Erfgoed Delft, conservator
- Ilse Box, Erfgoed Delft, registrar
- Saskia Smit, Erfgoed Delft, communicatie en persvoorlichting
- Jos Taekema, Nationaal Museum van Wereldculturen, projectmanager

- Francine Brinkgreve, Nationaal Museum van Wereldculturen, conservator Insulair Zuidoost-Azië
- Pim Westerkamp, Nationaal Museum van Wereldculturen, conservator Indonesië en voormalig conservator Museum Nusantara
- Sijbrand de Rooij, Nationaal Museum van Wereldculturen, registrator
- Martine Gosselink, Rijksmuseum, hoofd afdeling Geschiedenis
- Azië-specialist, Rijksmuseum, (nog in te vullen in overleg met Taco Dibbits, directeur Collecties)
- Tessa Lüger, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Geertje Huisman, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Adviseurs

De Ethische Commissie voor Musea (NMV) heeft weliswaar geen formele rol in het project, maar is benaderd om gevraagd en ongevraagd te adviseren over het project. Pauline Kruseman en Steph Scholten, leden van de ethische commissie, zijn portefeuillehouder voor het project; Marieke Krabshuis, beleidsmedewerker NMV, is contactpersoon.

De Ethische Commissie van de SVCN wordt om advies gevraagd over het plan van aanpak in het algemeen en over het vraagstuk van repatriëring in het bijzonder.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, in het bijzonder de Nederlandse ambassade in Indonesië, wordt betrokken bij de voorbereiding, de opzet en uitvoering van de repatriëring.

De Indonesische ambassade onderzoekt samen met de projectorganisatie de mogelijkheden voor repatriëring.

Begroting en dekkingsplan

Lasten

1. Inventarisatie	7.500
2. Fysieke verhuizing, handling, transport en opslag	198.000
3. Selectie: herkomstonderzoek, waarderingskader en uitvoering	124.900
4. Conservering en restauratie	25.000
5. Repatriëren en ontzamelen	22.500
6. Nusantara online: interactieve website	44.000
7. Communicatie, inclusief symposium	30.000

Totaal lasten **451.900**

Baten

Bijdrage Erfgoed Delft	67.140
Bijdrage Nationaal Museum van Wereldculturen	36.660
Bijdrage Gemeente Delft	175.000
Bijdrage Stichting Nusantara	50.000

Totaal **328.800**

Gevraagde bijdrage Mondriaan Fonds **123.100**

Totaal baten **451.900**

Toelichting

Lasten

Erfgoed Delft zal een projectleider aanstellen voor de uitvoering van het project en de begeleiding van de werkgroep. De kosten van de projectleider, de projectmedewerkers, documentaristen, externe deskundigen en restauratoren zijn out-of-pocket kosten. Daarnaast zijn kosten opgenomen voor de ontwikkeling van de nieuwe, interactieve website *Nusantara online*, diverse communicatiemiddelen en de organisatie van een symposium.

Fysieke verhuizing en opslag: het gebouw waarin de collectie Nusantara is ondergebracht biedt onvoldoende ruimte voor de inrichting van een selectiestraat en is niet geschikt voor het voorbereiden en uitvoeren van de selectie. Bovendien krijgt het pand een nieuwe bestemming en moet het binnenkort worden ontruimd. Voorzien is opslag bij een bedrijf voor kunstverhuizingen en -opslag gedurende één jaar.

Conservering en restauratie: het is belangrijk dat de collectie in redelijk tot goede staat wordt overgedragen. Sommige voorwerpen zullen geconserveerd of gerestaureerd moeten worden.

Ontzamelen en repatriëren: uitgangspunt is dat de kosten voor transport naar en distributie in de landen van herkomst (Indonesië) en eventuele juridische en overdrachtkosten voor rekening van de ontvangende partij zijn. In de begroting zijn de delegatiekosten voor vijf reizen naar Indonesië opgenomen: vier reizen om de repatriëring te bespreken en voor te bereiden en één reis voor de officiële overdracht.

Nusantara online: de collectie moet integraal digitaal zichtbaar blijven voor publiek. Kennis over de collectie en aan de collectie gerelateerde instellingen en gegevens over de eindbestemming van objecten worden toegevoegd. Onderzoekers, liefhebbers, verzamelaars en andere geïnteresseerden kunnen de website raadplegen en informatie toevoegen – ook vanuit Indonesië. De website wordt ingericht op het webplatform van het Nationaal Museum van Wereldculturen. NMW neemt de eenmalige kosten van de inrichting van de TMS-omgeving voor de collectie Nusantara op de server van NMW voor zijn rekening. Dat geldt ook voor de jaarlijkse exploitatiekosten voor de duur van vijf jaar (applicatiebeheer TMS, hosting en uitbreiding SLA support).

Communicatie: een tijdige en zorgvuldige communicatie met partners en stakeholders is in een project als dit zeer belangrijk. Erfgoed Delft zal in de eerste fase van het project een communicatieplan opstellen en zorgen voor een goede verslaglegging van het waarderings- en selectieproces, zodat de borging en verspreiding van kennis uit het project is gegarandeerd. Het project wordt afgesloten met een symposium. Tijdens het symposium zal de kennis uit het project worden gepresenteerd aan het museale veld.

Baten

De bijdrage van de gemeente Delft is toegezegd. De bijdrage van de Stichting Nusantara is in voorbereiding.

Colofon

Tekst: Minette Albers, met bijdragen van Patrick van Mil en Jos Taekema

Redactie: Patrick van Mil

Erfgoed Delft / Nationaal Museum van Wereldculturen, mei 2014